

חפירות אין ארץ ישראל

ירושלים. — ביי די חפירות אין "שוהם", איז אראנדזשירט גע' ווארן אויפ'ן פארגאנגענעם דאנערש' טאג א קאנפערענץ צווישן די בויענ, ארכעאלאגען, פארטרעטער פון "אתרא קדישא" און פון רעליגיע מיניסטעריום, אויסצופלאנירן ווי אזוי צו ראטעווען די פארבליבענע מערה מיט די קברים, אבער ווען מ'איז אנגעקומען צו די קאנפערענץ, איז מען אויפגעשוידערט געווארן צו זען אז די ארכעאלאגען האבן אלעמען אויסגעשפילט, זיי האבן (נאכאמאל) געבראכן זייער צוזאג, זיי האבן אויסגעליידיגט און חרוב געמאכט די קברים, און נאך מער. זיי האבן פארדעקט מיט זאמר די עצמות וואס זיי האבן נישט גע' האט קיין נוצן דערפאר, אז מ'זאל אפילו דאס נישט קענען ברענג גען לקבורה! וואס געווענליך גע' בן זיי יא צוריק די פארבליבענע עצמות.

נעבן קרית שמונה, האבן די ארכעאלאגען אויסגעגראבן 17 קברים, אבער לויט ווי עס גיט איבער הרה"ג ר' דוד שמידל שליט"א, יו"ר אתרא קדישא, איז נישט זיכער אז די דאזיגע אלטע קברים זענען קברי ישראל. קומענדיגען זונטאג איז פאררופן געווארן דורכ'ן וועד להגנת קברי ישראל א "מעמד בקשת מחילה" אויף די שענדליכע קברים פארשוועכונגען וואס קומען לעצטענס פאר אויף אזא פארנעם. עס וועט אפגעהאלטן ווערן אין סאטמארער ביהמ"ד אויף רח" ואל. □

קאמאנדא אקציע

(פארועצונג פון 18 כ)

נע מענטשען וועלכע האבן זיך נישט געאיילט, און אנגעפאנגען פלא' נען א קאארדינירטע פייערדיגע אטאקע אויף די אמעריקאנער, און נאך עטליכע

דעת גדולי הרבנים הגאונים זצ"ל בענין תיקון עירובין

הגה"צ מוהר"ר יונתן שטייף זצ"ל גאב"ד ק"ק קהל יראים
 "...עצתי היא טובה ומתוקנת מאוד, כי לערב שכונות שכונות אין צורך לה' הסכמה כלל, וכל רב בשכונה שלו יכול לתקן כן".
 וחתמתי שמי בקידודת בלוג"ח יונתן שטייף
 (שו"ת מהר"י שטייף סי' ס"ח)

הגה"צ מוהר"ר נפתלי הירצקא העניג זצ"ל
 אבר"ק שארמאש, יו"ר התאחדות הרבנים

הגה"צ מוהר"ר יוסף אלי' שטיינער זצ"ל ראב"ד
 קהל יראים ווען

"... ברבר בקשתו היות שרחש לבו לעשות עירובין ע"י צורת הפתח כמו שנהוג אצלנו ומקובל מפי רבותינו הקדושים מדור דור לתקן עירובין בכל מקום שדרים שם בני, כמבואר ברכינו מן הח"ס ז"ל אור"ח סי' צ"ט גודל החיוב להשתדל בע"ז שהוא סיג גדול לשמירת שבת קודש. הנה דאי טוב עושה בעמיו לתקן תקון אשר בעזה"י יציל אלפים ורבבות מישאל מחילול שבת, ובפרט בויליאמסבורג ובארא פארק וקראן היימס, אשר שם שובנים מאחב"י שומרי התורה והמצוות, אשר להם תיקנו עירובין, ושלמה שתיקן עירובין רק לשומרי תורה ותיקן, שהרי בעת"ה השכחה מצויה בין האנשים, ובפרט במה שהעולם מוגלים בכל השבע להוציא התנאות ואין שמים על לב ושוכחים להוציא כשבת, כמבואר בגמ' בצה" (ט"ז): על האי מרבנן שתחלת הוראתו היתה לקלקול על שאמר לערוב, ופרש"י שנכשלים ע"י ששוכחין ומטלשין בלא עירוב, והוא הוא הגורם. ואין לך זיכור הרבים גדול מזה, ואשרי חלקו שקבל על שכמו מצוה גדולה כזו, ויהי חלקי עמו.

ולא ירא ולא יחת על מה שישנם במה שמגנדים, כי זה הוא הדרך מעולם ועד עתה, קצתם משום קנאה שמקנאים באדם שזוכה להיות ממזכיר הרבים, וקצתם מפני שהשמן לא ניחא ליה שע"י עירוב אחד יפסקו אלפים מישאל מחילות מחללי שבת ויכנסו בגדר שומרי שבת.

ובכל העיירות, קטנות או גדולות, תקנו עירובין אפילו ע"י הוצקים גדולים, וכ"ש שבעיד נוא יארק וברוקלין היתיר מרווח וברור לכ"ע, כמ"ש זה מכבר מן הגאון הקדוש והנורא פוסק הדור ענותן כהלל מוה"ר יונתן שטייף זצ"ל ע"י שה"י נאבדק"ק חכמו לשמשו. עיין בשו"ת מהר"י שטייף סי' ס"ח, ואין לחוש כלל למה שלא חששו לו רבותינו מדור דור. והעיקר שיראה שהעירוב יתקנו אותו ע"פ ג' רבנים יודעים הלכות עירוב, ושהכל יהי ע"פ הלכה, כי דבר זה רק לרבנים חרדים לדבר ה' נמסר, אשר קדושת שבת וקדושת ישראל חכות נוגע בלבבן..."

וע"י בעה"ח יוס' ג' פ' נח תשל"ג לפ"ק יוסף אלי' הכהן שטיינער

כ"ה, יום ה' לסדר נח תשל"ג

היות שהרב... עוסק כעת ברבר מצוה גדולה לתקן עירוב בויליאמסבורג, אשר כזה תהי' הצלה גדולה לאחב"י שלא יכשלו ח"ו בחילול ש"ק ע"י הוצאה ברה"ר, וכבר דיברו מזה הפוסקים שמצוה רבה הוא לתקן עירובין בעיר, וכאשר מעולם הי' נעשה בעיירות רבות עפ"י גדולי הרבנים, ובכך כאשר רוצים ממני להסכים על דיו, הנני להיות נשאל להרבנים שכבר הסכימו לו, ובפרט שרצונו ליקח אצלו עוד ג' רבנים גדולים לברר אופן עשייתו כהלכה, אקוה שה' יד' בעזרו שלא יצא מבשול מתחת ידו שהי' נעשה כרת וכהלכה.

נאום החותם לכבוד המצוה, הק' נפתלי הירצקא העניג

הגה"צ מוהר"ר יוסף גרינוואלד זצ"ל אבר"ק פאפא
 סגן נשיא התאחדות הרבנים

כ"ה, יום ב' לחדש מרחשון תשל"ג לפ"ק

ע"ד אשר בקשת הסכמתי שברצונך להשתדל בתיקון עירובין ע"י עשיית צורת הפתח לכל הרחובות שבויליאמסבורג, להציל רבים מאיסור הוצאה, הנה כבר האריך הח"ס בתשו' חאו"ח סי' צ"ט גודל החיוב להשתדל בענין זה וכו', ע"כ חוק ואמץ ותהי' ממזכיר הרבים כאשר יעלה בידך דבר זה, חכות הרבים יהי' תלוי בך, והש"ת יהי' בסעודך לברך על המתגר לטובה, כאו"נ יידיך הוש"ה באהבה.

הק' יוסף גרינוואלד

הגה"צ מוהר"ר שמואל אברהם זעלמענרייך זצ"ל
 אבר"ק שטשאקאווא, יו"ר לבתי דינים של התאחדות הרבנים

כ"ה, יום ד' לפ' נח תשל"ג לפ"ק

הנה ש"כ הרה"ג וכו' עוסק כעת ברבר גדול להשתדל בתיקון עירובין בשכונתנו ובהרבה שכונות בברוקלין אשר דרים שם אחב"י היראים והחרדים הי"ג, ואמנם לפעלא טבא ייער חילי' כמו שהאר"ד בשו"ת תשב"ו ח"ב סי'

ישראל א' "כעמד בקשת מחילה" אויף די שענדליכע קברים פארשוועכונגען וואס קומען לעצטענס פאר אויף אז פארנעם. עס וועט אפגעהאלטן ווערן אין סאטמארער ביהמ"ד אויף רח"ו ואל.ס.

קאמאנדא אקציע

(פארזעצונג פון 218)

נע מענטשען וועלכע האבן זיך נישט געאייילט, און אנגעפאנגען פלאגן נען א קאארדינירטע פייערדיגע אטאקע אויף די אמעריקאנער, און נאך עטליכע מינוט פלאגירן און אויסשטעלן, ווען אלע זענען שוין געשטאנען אויף זייערע באשטימטע פאזיציעס, האט מוא-אליס געגעבן א וואונק, און די סאמאליער האבן אויפגעפענט מיט א מעכטיגען פייער קראפט אויף איין ריכטונג פונעם העליקאפטער וואס האט אנגעהאלטן אומגעפער 2 מינוט אין לויף פון וועלכן שוגהארט איז געטראפן געווארן און איז אומגעקומען. דאן איז אלעס שטיל געווארן, און די סאמאליער האבן געוואוסט, אז דער ראיאן איז כמעט גענצליך "ריין".

איצט האט מוא-אליס ערלויבט פאר די מאסען זיך צו דערנענטערן, און מיט אים אין שפיץ אנצופאנגען זיך פאראויסרוקען צום עפענעונג נעבן דעם העליקאפטער.

הויך אויבען אין די מיליטערי-שע העליקאפטערס, און אינעם J.O.F קאמאנדא הויפטקווארטיר, הא' בן די באזארגטע קאמאנדירן מיט געהאלטן מיט די גאנצע שלאכט אויף זייערע ווידעאו עפעסטערלעך, און אויף די פראגע פונעם קאמאנדיר וואס מען זען איבער "קראך ארט נומער 2" (פון מייקעל דוראנטיס "סופער 64") האט דער אנאליסט געענטפערט, אז "אומגעוואונטישע" נע עלעמענטן" דרייען זיך ארום איבערן גאנצען קראך ארט".

"ביזוט זיכער אז דאס זענען די אומגעוואונטישע עלעמענטן?" האט דער קאמאנדיר געפרעגט. "יא, הונד דערט פראצענט?" האט דער אנאליסט געענטפערט, און ראדיא פארבינדונג איז זאפארט שטום געווארן...

(פארזעצונג קומט אידך)

ממוכו הרבים, וקצתם מפני שהשמן לא ניהא ליה שע"י עירוב אחד יפסקו אלפים מישראל מלהיות מחללי שבת ויבנסו בגדר שומרי שבת.

ובכל העיירות, קמנות או גדולות, תקנו עירובין אפילו ע"י דוחקים גדולים, וכ"ש שבעיר נוא יארק וברוקלין ההיתר מרווח וברור לכ"ע, כמ"ש זה מכבר מרן הגאון הקדוש והגורא פוסק הדור ענותן כהלל מוה"ר יונתן שטייף זי"ע שהי' גאברק"ק חכינו לשמשו. עיין בשו"ת מהר"י שטייף סי' ס"ח, ואין להוש כלל למה שלא חששו לו רבותינו מדור דור. והעיקר שיראה שהעירוב יתקנו אותו ע"פ ג' רבנים יודעים הלכות עירוב, ושהכל יהי' ע"פ הלכה, כי דבר זה רק לרבנים חרדים לדבר ה' נמסר, אשר קדושת שבת וקדושת ישראל חכות נוגע בלבבן...

וע"ז בעה"ח יום ג' פ' נה תשל"ג לפ"ק יוסף אלי' הכהן שטיינער

הגה"צ מוהר"ר שמעון זאב מיללער זצ"ל אבד"ק אראד

ב"ה, יום ג' לס' כה אמר ה' תשל"ד לפ"ק פה קה"י ברוקלין יצ"ו.

"...הנה כן שמעתי שהדר"ג שליט"א עלה עליו רוח מהרה לזכות את הרבים בשמירת ש"ק לעשות תיקון עירובין בעירנו פה, ובקשר של קיימא עם הרבנים הגאונים חכמי הדור של התאחדות הרבנים שיחיו נצח, ואשר על פיהם יצא ועל פיהם יבוא כל דבר, כמוכן שמחתי מאוד על שמותה טובה, ואמינא לפעלה טבא תהוקנה ידיכם לעשות תושבי, והש"ת היא בעזרו לגמור הדבר כהלכתו וכבוד שמירת ש"ק יתרכה ע"י ואחריו כי המצוה הרכה הזאת נחוצה היא כמ"ש בתשו' חת"ס וכו', ולמותר הוא להארך כדבר זה אשר טובתו לכל נדעה, וע"כ חפץ ה' בידו יצליח ותושבי ברוב יועץ.

הק' שמעון זאב מיללער

הגה"צ מוהר"ר חיים בערנער זצ"ל אבד"ק מישקאלץ

ב"ה, יום ב' לס' או ישר תשל"ד לפ"ק.

לכבוד ידידי וכו' שנתעורר מתדש לעשות תיקון עירובין בויליאמסבורג, כדי למנוע שלא יכשלו ח"ו בחילול ש"ק באיסור התצאה. וכבר דיברו מזה בשו"ת האחרונים שמצוה גדולה לעשות תיקון עירובין בעיר, וכ"כ בתהנת אשרי (עירובין סז), ובפרט במדינה זו בעיר גדולה ששכיח כמה פעמים שנחלה הינוק קמן וקשה למצוא רופא שיבוא לביתו ולהגיד מהות המחלה, האם צריך לחלל ש"ק עליו או לא, ועפ"י רוב צרך לישא התינוק בידיים לבית הרופא לברר בריאות הילד. וע"י תיקון עירובין לא יצטרכו לחלל ש"ק מספק - לכן הנני נעתר לבקשתו להיות נמפל לרבנים הגה"צ שליט"א בד"ו, ויבכות הרבים יהי' ה' בעזרו שיצא מתח"י דבר מתוקן בלי שום מכשול.

החתום לכבוד והירות ש"ק, הק' חיים בערנער

הק' יוסף גרינוואלד

הגה"צ מוהר"ר שמואל אברהם זעלמענרייך זצ"ל אבד"ק שמשאקאווא, יו"ר לבתי דינים של התאחדות הרבנים

ב"ה, יום ד' לפ' נח תשל"ג לפ"ק

הנה ש"ב הרה"ג וכו' עוסק בעת בדבר גדול להשתדל בתיקון עירובין בשכונתינו ובהרכה שכונות ברוקלין אשר דרים שם אח"כ הוראים והחרדים הי"ו, ואמינא לפעלא טבא ישר חילי' כמו שהארך בשו"ת תשב"ץ ח"ב סי' ל"ז וכתב שם במתק לשוני חכות גדולה היא למתקן וכו', וכמבואר באוהך בשו"ת חתם סופר או"ח סי' צ"ט, וממילא כל קהלה ויחיד צריכין לעמוד לו לביעז לכלכל גדול ההוצאות בזה, אך התיקוני עירובין למעשה יהיו נעשים ע"י גדולי הרבנים שליט"א, ככל שכונה ושכונה בהסכמתם כדי שיהיו נעשים כהלכה בלי חשש, והש"ת יהי' בסעודו להצליח יהי' זכות הרבים בו ולכל המסייעים לדבר מצוה רבים זו.

הכו"ח למען המצוה ועוסק' שמואל אברהם זעלמענרייך

הגה"צ מוהר"ר יהושע כ"ץ זצ"ל אבד"ק סאמבאטהעלי חבר וועד ההנהלה של חזוקת הדת שע"י התאחדות הרבנים

ב"ה, הנה כבוד הרה"ג וכו' ביקשני על ענין גדול שעוסק בה לחקן עירובין בשכונתינו שכונת יראים והסידים. הנה דבר הזה א"צ הסכמה, כי כבר כתבו גדולי הדורות שלפנינו, שהוא ענין נחוץ מאד ומצוה להשתדל לעשות עירוב בכל מקום כמ"ש רבינו הגדול בתשו' חת"ס או"ח סי' צ"ט ע"ש, ומרן הגה"ק בשו"ת דברי חיים ח"ב או"ח סי' ל"ג כתב "הרכה מכשולים באים באין עירוב" עכ"ל, ובפרט בעיר גדולה כעירנו גוארק קרוב יותר לבוא לדי מכשולות רבות בחסרון עירוב כידוע וכו'. וכבר כתב בסה"ק בית אהרן בליקוטים שבסופו, ששמע בשם הבעש"ט הק' זי"ע פי' הפסוק "בועם תצעד ארץ" (חבקוק ג') זע"ס ר"ת וביחה עירובין מקואות, שע"י דברים אלו תצעד ותתיסר הארץ עכ"ל. והנה הב' דברים וביחה ומקואות משתדלים הרכה לתקן בכל הידורים ותומרות שאפשר, משא"כ ענין עירובין נשתכה כאן כמעט לגמרי. ובזאת נחזיק טובה להרב החשוב הג"ל שליט"א שלקח על עצמו להשתדל גם בזה להחזיר העטרה לישינה כמו שהי' בקהילות הישנות שבאנו משם. ובזאת מצוה גדולה לעמוד לימינו ולתמכו בענין הגדול הזה - הש"ת יעזור לו שיחכה לברך על המגמר חכות הרבים יהי' תלוי בו, ובזכות תיקון עירובין ושמירת שבת כהלכתו נזכה לסימא דקרא הג"ל "באף תרוש גוים יצאת לישע עמך לישע את משיחך" בב"א.

יום ד' לס' אל יצא איש ממקומו בזום השכיני תשל"ד לפ"ק, פה ברוקלין יצ"ו.

יהושע כ"ץ